

ΚΡΙΤΙΚΗ Ζωοπαίδου

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ

ΤΟΥ ΛΟΠΕ ΝΤΕ ΒΕΓΚΑ

Μόνον τὸ ταξίδι τοῦ κ. Παπάγου στὴν Ἰσπανία, ἴσως, δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφασί του Ἐθνικοῦ Θεάτρου ν' ἀνεβάσῃ, γιὰ λόγους πολιτικῆς φιλοφροσύνης, τὸ «Ἀστέρι τῆς Σεβίλλης», τοῦ Λόπε Ντέ Βέγκα. Δὲν γνωρίζω τὴν ἰσπανικὴ θεατρικὴ παραγωγή. Ἄν, ὅμως, ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς Ἰσπανοὺς συγγραφεῖς — ἀλλὰ καὶ στὰ χίλια θεατρικὰ ἔργα τοῦ Λόπε Ντέ Βέγκα — δὲν βρέθηκε τίποτα τὸ πιο ἐνδιαφέρον ἀπὸ τ' «Ἀστέρι τῆς Σεβίλλης» ἔ, τότε, τί νὰ γίνη; Ἐξωτερικὴ πολιτικὴ σοῦ λέει ὁ ἄλλος, καὶ τὰ σκυλιὰ δεμένα...

Ἴσως νὰ μοῦ λείπη ἐκείνη ἡ ἀνώτερη πνευματικὴ καλλιέργεια (ποὺ οἱ Ἕλληνες ἐκπρόσωποί της τὴν λιπαίνουν μὲ ἀφθονοὺς ὀρθοστατικοὺς καφέδες, κάθε μεσημέρι, στὸ Μπραζίλιαν τῆς ὁδοῦ Βουκουρεστίου) ποὺ θὰ μοῦ ἐπέτρεπε νὰ κατανοήσω τὸ μεγαλεῖον μερικῶν καθιερωμένων κλασικῶν ἔργων. Δὲν φταίω ὅμως ἐγὼ ἂν πιστεύω ὅτι τὸ «Ἀστέρι τῆς Σεβίλλης» εἶναι ἔργο μὲ ἐκδηλές ἀφέλειες, ποὺ δὲν ἔχουν μεγάλην ἀπήχησι στὴ σημερινὴ νοοτροπία καὶ τοῦ πιο ἀφελοῦς θεατοῦ. Δὲν ἀμφισβητῶ ὠρισμένα λογοτεχνικὰ — καὶ σεβαστὰ — προτερήματα αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ ὁποῖα, νομίζω, ἐνδιαφέρουν μόνον τὸν εἰδικευμένο μελετητὴ τῆς παγκοσμίου φιλολογίας. Σχολεῖο, δεδαίως, εἶναι τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο, ποὺ σκοπεύει νὰ διδάξῃ, ἀνεβάζοντας τὴν πνευματικὴ στάθμη τοῦ κοινοῦ. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς τὸ μάθημα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ξεπερνᾷ ἓνα ὠρισμένο *πίπιπιπι* ἀνίσας καὶ χασμουρητῶν. Μέσα στὸ συμβατικῶς (καὶ πολὺ ὕδωρ περιλαμβάνον) καταρτισμένο κλασικὸ δραματολόγιο, ὑπάρχουν πάμπολλα ἔργα πολὺ πιο ἀνώτερα ποιοτικῶς ἀπὸ τ' «Ἀστέρι τῆς Σεβίλλης», τὰ ὁποῖα οὐδέποτε τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο ἐδίδαξε....

Ἄλλὰ πὼς νὰ τὰ διδάξῃ; Τὰ ἔργα αὐτοῦ τοῦ εἰδους σπάνε κόκκαλα: δηλαδὴ ἀπαιτοῦν θίασο γερό, σκηνοθέτη ἐμπνευσμένο, σκηνογράφο — ἐνδυματολόγο ὀλκῆς καί, τὸ κυριώτερο, κουράγιο.

Ὅλ' αὐτὰ λείπουν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ μας Θέατρο, ἐν ἔτει σωτηρίας 1954. Ὁ θίασός του εἶναι ὁ ἰσχυρότερος ἀπ' ὅσους παίζουν σήμερα στὴν Ἀθήνα (ἐφόσον δὲ ἔχει τεταγμένο σκοπὸ τὴν ἐρμηνεία δυσκόλων, πολυπροσώπων καὶ θεαματικῶν κλασικῶν ἔργων, κωμικῶς ἰσχυνέματος).

Ἀπὸ τοὺς σκηνοθέτας του ὁ μὲν κ. Ροντήρης ἦταν πάντοτε σὰν παγωμένη πίστωσης ὑποτιθεμένου ταλέντου· ὁ δὲ Σολομός, παραθέσας τὸ ἀναμφισβήτητο ταλέντο του δίπλα στὸ ροντήρειον φυγεῖον, ἄρχισε κι' αὐτός νὰ καταψύχεται. Ἄλλὰ τί νὰ σοῦ κάνῃ ὁ ἄνθρωπος; Μιὰ παροιμία λέει πὼς μὲ καλὲς προθέσεις δὲν βόθονται αὐγά. Συνεπῶς μὲ τὰ μέσα ποὺ βάζει στὴ διάθεσί του τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο, ὁ κ. Σολομός δὲν εἶχε παρὰ ἢ νὰ μὴ σκηνοθετήσῃ τὸ «Ἀστέρι τῆς Σεβίλλης» ἢ νὰ τὸ σκηνοθετήσῃ ὅπως τὸ σκηνοθέτησε.

Πρέπει νὰ μιλήσουμε γιὰ τὶς σκηνογραφίες τοῦ κ. Κλώνη καὶ τὰ κοστούμια τοῦ κ. Φωκᾶ; Περίφημοι καλλιτέχνες εἶναι κι' οἱ δύο τους. Ἀλλὰ, χρόνια τώρα, στὸ Ἐθνικὸ Θέατρο δὲν βλέπουμε τίποτ' ἄλλο παρὰ σκηνικὰ τοῦ κ. Κλώνη καὶ ρουχισμό τοῦ κ. Φωκᾶ. Τὸ πολὺ τὸ Κυριελέησον τὸ βαρυέται κι' ὁ Θεός! Λίγη ἐναλλαγή, δηλωτικὴ ὅτι στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν κι' ἄλλοι καλλιτέχνες ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κ.κ. Κλώνη καὶ Φωκᾶν, δὲν θὰ ἔβλαπτε.

Ἀπὸ τοὺς ἡθοποιούς, ὁ κ. Ἀποστολίδης ἦταν ἀνθρωπίνως συγκρατημένος, ὁ κ. Κωτσόπουλος δραματικὰ τίμιος, κι' ἡ δὲ Συναδινού, σὲ μερικὲς σκηνές, ἰκανοποιητικὰ τραγικῇ.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ